Societat | ACN | Actualitzat el 15/12/2020 a les 11:36

La fallida de la Cooperativa de l'Aldea arriba finalment a judici nou anys després

Fiscalia i els afectats demanen entre 14 i 21 anys de presó per a l'exgerent Daniel Ferré, principal acusat

L'exgerent de la cooperativa de l'Aldea, Daniel Ferré, entrant als jutjats de Tortosa en una foto d'arxiu. | Sofia Cabanes

Nou anys ha trigat a arribar a judici la fallida de la Cooperativa de l'Aldea, que encara manté entrampats uns 4,5 milions d'euros en estalvis de més de 400 impositors de la secció de crèdit. El jutjat d'instrucció número 1 de Tortosa ha ordenat, finalment, l'obertura de judici oral contra set dels investigats, a més de Bankia, l'auditora BDO i l'asseguradora Mapfre, segons la interlocutòria a la qual ha tingut accés l'ACN.

El principal acusat és l'exgerent, Daniel Ferré, a qui se li atribueixen els presumptes delictes de falsedat comptable, en document mercantil, insolvència punible, alçament de béns, apropiació indeguda i estafa. L'Associació d'Afectats demana per ell 21 anys de presó, petició que Fiscalia rebaixa a catorze anys i mig.

Al costat de Ferré, s'asseurà a la banqueta dels acusats el responsable de l'auditora BDO, Juan Carlos Torres, per qui Fiscalia demana cinc anys i mig de presó -que els afectats deixen en quatre anys- per suposats delicte continuat de falsedat comptable i administrador deslleial, com a cooperador necessari. Qui era director de l'oficina de Bankia d'Amposta, Antonio Fornós, està acusat de delicte continuat d'estafa i administrador deslleial -en este cas com a cooperador necessari-, pels quals Fiscalia demana tres anys i mig de presó. A la subdirectora de la sucursal, Manuela Buera, se li imputa també estafa continuada amb la mateixa pena. Els afectats, per la seua banda, demanen sis anys per cadascun dels directius de l'entitat financera.

Addicionalment, a tots quatre, així com a Bankia, l'auditora BDO i Mapfre, la jutgessa de Tortosa els reclama el pagament d'una fiança per cobrir les responsabilitats civils derivades del cas. En el cas de Ferré, la suma ascendeix a 3,37 milions d'euros; 1,89 milions a Antonio Fornós i la mateixa xifra a l'entitat Bankia; 1,27 milions a Juan Carlos Torres, dels quals responen subsidiàriament BDO i com a responsable civil directe Mapfre; així com 1,15 milions a Manuela Buera. Atès que cap dels acusats ha consignat encara les quantitats, la jutgessa ha decidit obrir peces separades per embargar-los els béns.

Pancartes penjades durant la crisi per la fallida de la Cooperativa de l'Aldea. Foto: S.C.

A primera hora del dia 1 de desembre de l'any 2011 milers de veïns de l'Aldea descobrien, alarmats, que els comptes amb els seus estalvis a la secció de crèdit de l'entitat agrària havien estat bloquejats. Era el preludi de la fallida de l'entitat, que es va declarar insolvent només quatre dies després davant del Jutjat Mercantil de Tarragona. El concurs de creditors presentat pocs mesos després revelava que acumulava un deute superior als sis milions d'euros.

Per explicar com la Cooperativa i els impositors van trobar-se de cop i volta en la ruïna, tant Fiscalia com els afectats apunten cap a Ferré com a principal responsable. L'acusen d'haver abusat del seu poder com a gerent, més enllà del "límit de les seues competències" i sense respectar els seus deures de "diligència i fidelitat", fent diverses negociacions i operacions financeres de resultat desastrós per a l'entitat, els seus socis i impositors. També se li atribueix haver-se apropiat directament de 160.000 euros de la mateixa Cooperativa i transferir-los a comptes dels seus fills pocs dies abans del bloqueig de comptes de la secció de crèdit.

Complicitat de l'auditor

Per ocultar les pèrdues i els resultats financers reals, l'exgerent hauria comptat amb la col·laboració de l'auditor Juan Carlos Torres, de la firma BDO. Els seus informes anuals sobre la salut econòmica de l'entitat entre 2008 i 2011 "de cap manera reflectien fidelment" la realitat econòmica de l'entitat, sinó que, "al contrari", existien "greus alteracions" que impedien identificar la "greu i real situació econòmica," segons Fiscalia.

D'acord amb el relat de les acusacions, Ferré va revaloritzar artificiosament actius, va registrar factures de compres fictícies a clients estrangers amb els quals ja no treballava i es va valer d'algunes empreses a les quals s'havia encarregat alguna obra o servei de l'entitat a emetre

factures -alguns cops la feia la mateixa cooperativa- molt per sobre del valor real. Això, apunten, li va permetre incrementar l'import de les inversions i també justificar l'accés a subvencions públiques més quantioses.

Per este motiu, també s'asseuran a la banqueta dels acusats David i Javier Casas, titulars d'una empresa de refrigeració, així com de María Melquíades Jiménez, administradora d'una empresa de subministraments. A tots tres se'ls imputa un delicte continuat de falsedat en document mercantil i Fiscalia sol·licita penes d'un any i nou mesos de presó.

Imatge d'arxiu de l'assemblea de la Cooperativa de l'Aldea del 29 de novembre de 2012. Foto: Sofia Cabanes

Els beneficis de Bankia

Però un dels aspectes principals que haurà de dilucidar el judici és la responsabilitat penal de Bankia, llavors Caja Madrid, acusada de beneficiar-se il·legalment de la seua peculiar relació amb la cooperativa. L'any 2008, i davant les tensions de tresoreria existents a l'entitat, Ferré va pignorar 750.000 euros en actius financers de la secció de crèdit -ja havia fet el mateix amb un paquet del mateix valor en una operació financera dos anys abans- com a garantia addicional d'un préstec hipotecari d'1,5 milions d'euros que ja s'havia cobert amb un immoble valorat en 2,1. L'entitat financera no va acabar prestant més diners fruit de la nova garantia, que ni Ferré ni l'auditora van incorporar als comptes, i posteriorment va executant-la causant la pèrdua de bona part dels 1,64 milions de la cartera de valors als impositors.

L'escàndol que va suposar el bloqueig de comptes va permetre constatar que la secció de crèdit de la cooperativa actuava pròpiament com un banc, sense capacitat legal de fer-ho, gràcies a la cobertura que li proporcionava Bankia. Així, els impositors podien operar amb talonaris i caixer automàtic d'esta entitat. La secció de crèdit va obrir un compte de la Cooperativa en aquesta entitat i posteriorment ho carregava als comptes dels socis.

Segons recorden les acusacions, Bankia, amb Fornós i Buera al capdavant, també procedia obrint comptes als socis fent-los creure que avalava els seus actius financers i, sense el seu consentiment, les vinculava amb la cooperativa. "Van generar una aparença de confusió, promocionant una realitat aparent de dipòsit bancari i afavorint la pignoració i posterior retenció dels dipòsits individuals dels socis per la seua imputació al pagament de l'obligació creditícia assumida per la Cooperativa", argumenta Fiscalia, creant un "notable descontrol" i desentenent-se de la seua funció de control.

Segons el ministeri públic, l'entitat no només va bloquejar els comptes de la cooperativa sinó també els de Bankia "il·legítimament" vinculats, retenint fins a 5,84 milions d'euros. La Cooperativa, després de sortir del concurs de creditors, ha retornat 1,54 milions i en queden 4,47 milions pendents de retornar, bona part dels quals als comptes que l'entitat tenia en este banc.

Afectats que ja han mort

Després de nou llargs anys d'instrucció, de successius recursos que han dilatat el procés i de tràmits judicials que retornats per l'Audiència de Tarragona, l'Associació d'Afectats per la Secció de Crèdit de la Cooperativa de l'Aldea comença a veure la llum al final del túnel. El seu president, Jordi Gas, ha remarcat que l'embargament dels béns dels acusats que ja ha ordenat la jutgessa els ha de permetre cobrar un cop se celebri el judici oral.

Segons ha recordat Gas, l'entitat només ha pogut fer fins a este moment dos pagaments i va ajornar el gruix a "molts anys vista". "Han passat nou anys des del bloqueig dels comptes i hi ha gent que, malauradament, ja no viuen i els fills no han pogut recuperar els diners. D'una vegada per totes és bo que s'obra finalment el judici oral i a veure si es pot resoldre durant el pròxim exercici de 2021 perquè totes els afectats puguen rescabalar els diners que encara tenen entrampats", ha tancat.